

Provtagningsanvisning P-Järn

Utförs på:
Kliniskt kemiska laboratoriet Växjö

1 Indikation

Bestämning av plasmajärn bör göras rutinmässigt vid utredning av anemi samt vid misstanke på järnbrist (utan anemi) resp hemokromatos.

2 Patientförberedelse

Dygnsvariation, prov tas före klockan 10.

3 Provtagning och provhantering

Venprov: Li-heparinrör, med gel (ljusgrön kork)
Kapillärprov: Li-heparinrör, med gel (ljusgrön kork), mikrorör
Centrifugering: Provet ska centrifugeras inom en timme. Se dokument [Centrifugering av provrör, Klinisk kemi och transfusionsmedicin](#)
Förvaring: Plasma avskild i nytt rör hållbar 7 dygn i rumstemperatur, 3 veckor vid 2-8 °C och flera år vid - 20 °C.

4 Remiss

Cambio COSMIC / REMISS KEMI

5 Analysfrekvens

Akut/Dagligen

6 Referensintervall, beslutsgräns

0 - 4 år: 3 - 24 µmol/L
5 - 17 år: 6 - 33 µmol/L
Vuxna: 9 - 34 µmol/L

7 Bedömning

Då hastigheten för omsättningen av plasmajärnet är hög jämfört med mängden i cirkulationen blir nivån instabil. Järnnivån i plasma stiger då syntesen av hemoglobin är mindre än nedbrytningen, då järndepåerna är abnormt stora och vid akut utbredd leverskada. Förhöjda värden ses vid t.ex. pernicios, aplastisk och hemolytisk anemi, talassemi, hemokromatos, akut leukemi, akut hepatit, järnförgiftning mm. Parenteral tillförsel av kolloidala järnpreparat ger kraftigt förhöjda plasmanivåer under 4-6 veckor efter injektion. Peroral järntillförsel den ena dagen påverkar däremot inte plasmajärnnivån nästa dag.

Sänkta värden av järn ses då hemoglobinsyntesen är större än nedbrytningen, vid järnbrist och vid akuta-subakuta inflammatoriska processer, vid infektioner, hypotyroidism och postoperativt mm. Ett lågt plasmajärnvärde tillsammans med en hög transferrinnivå är alltid uttryck för bristande

järntillgång. Är transferrinnivån också låg så talar det istället för pågående inflammatorisk process eller malnutrition.

Diagnostik av lättare järnbrist kan vara svår.

7.1 Felkällor och variation

Plasmajärn visar en dygnsvariation med lägre nivåer på eftermiddagen. För att få jämförbara värden skall prov för analys av järn tas på morgonen. Inomindividvariationen kan dock vara stor, både inom samma dag och mellan dagar.

Avvakta med blodprov några dagar om patienten fått blodtransfusion.

8 Kod

NPU02508